

ספריי — אוצר החסידים — לובאוויטש

קובץ
שאלות האור

שנר
שאלים ושנים

היכל
שירי

מאמר

כי בועליך עושיך - תרל"ד

מאת

כ"ק אדמו"ר

אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שמואל

וצוקלעה"ה נבנ"ם זי"ע מלובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

על ידי מערכת

" אוצר החסידים "

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושלוש לבריאה

מאה ועשרים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע

שבעים וחמש שנה לנאולת כ"ק אדמו"ר (מהורו"צ) נ"ע

מאה ואחת שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

IN LOVING MEMORY OF OUR MOTHER & GRANDMOTHER
Mrs. **Genessa** bas **Reb Shmuel Hakohen** ע"ה **Oka**
Passed away on 2 Iyar, 5763

ת. נ. צ. ב. ה.

DEDICATED BY HER CHILDREN & GRANDCHILDREN
Basha and Ephraim Daniel שיחיו **Botnick**
Michal and Fred, Yarden, Yermiahu שיחיו **Doner**
Mrs. **Sara** תח"ל **Freed, Reuven Dovid** שיח"ל **Freed**
Yonatan שיח"ל **Oka**

כתובתינו באינטרנט: <http://www.moshiach.net/blind>

כי בועליך עושיך - תרל"ד

יא

וגואלך קדוש ישראל, עד שאפיו אלקי כל הארץ יקרא, אך אעפ"כ הוא רק וגואלך
קדוש ישראל כי לא יהיו שוים, כמבואר לעיל בענין המשכת חיות העולמות כנ"ל,
וכמו"כ לא יהיו שוין אפיו לע"ל כו' כנ"ל.

האדם, אבל בחי' וגואלך קדוש ישראל הוא למעלה מזה, כי זה שמבואר לעיל שבחי' יחידה הוא בחי' כלי לבחי' יחיד, היינו בחי' משפיע ומקבל שבבחי' כתר, ובחי' יחיד הוא ג"כ בחי' שם והוא רק בחי' תחתונה שבמאציל, אבל יש בחי' גבוהות מבחי' זו, והוא כמו בחי' אוא"ס שלפני הצמצום, והוא בחי' וגואלך קדוש ישראל שלע"ל יתגלה זה, אך הוא ע"י כי בועליך עושיך ע"י שיהי' בבחי' כריתות ברית שלמעלה מהגבלת הכלי, ע"י יתגלה לע"ל בחי' וגואלך קדוש ישראל היינו מה שקדוש ומובדל מבחי' ישראל.

ולהבין ביאור ענין וגואלך קדוש ישראל, דהנה כתי' את כספו לא תתן לו בנשר, וארז"ל כספו קאי על התורה, שלא נתנה הקב"ה לישראל בשביל רוחים, וגם ארז"ל מה אני בחנם אף אתה בחנם, וצ"ל הלא כל ענין התומ"צ הוא רק להוסיף אורות באצ"י א"כ הוא רוחים. אך הענין הוא דהנה נשך שמקבל יותר ממה שנתן, אבל יש היתר עסקא היינו כשהנותן מקבל תרי תלתא בהפסד, או הוא רשאי לקבל פלגא באגרא, וכשהוא מקבל רק פלגא בהפסד או אינו רשאי לקבל רק תלתא באגרא. וככה יובן למעלה דידוע בספרים שענין ירידת הנשמה לגוף הוא ע"ד היתר עסקא, וענין ירידת הנשמה בגוף הוא כמ"ש אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, שעיקר בריה"ע הוא בשביל האדם, והוא בכדי שיקיים תרי"ג מצות, כי בראתי גימט' תרי"ג, והנה מבואר במדרש שהקב"ה שהוא הנותן הוא מקבל רק פלגא בהפסד, והוא ע"פ כי אברהם לא ידענו כו' יאמרו ליצחק כי אתה אבינו, כי לע"ל כשיאמר הקב"ה לאברהם וליעקב בניך חטאו אינם משיבים כלום, אבל יצחק השיב כמה שנותיו של אדם שבעים שנה, דל עשרים שנה דלא הוה בר עונשין נשאר נ', דל פלגא דלילותא נשאר כ"ה, פלגא עלי פלגא עלך, ונמצא שהקב"ה אינו מקבל רק פלגא בהפסד, א"כ אינו רשאי לקבל רק תלתא באגרא. והוא כמ"ש והתקדישתם והייתם קדושים כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם, ואיתא במדרש משל למלך שעשה ג' עטרות שתיים נתן בראש בניו, הוא כמ"ש והתקדישתם והייתם קדושים, והם בחי' ב' כתרם שקשרו להם בשעת מ"ת כנגד נעשה ונשמע, והוא ב' הבחי' שבכתר הנ"ל, וא' נתן בראשו היינו בחי' כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם, כידוע שיש ג"פ קדוש, ובחי' זו הו"ע וגואלך קדוש ישראל, היינו מה שקדוש ומובדל מבחי' ישראל, ונמצא שאינו מקבל רק בחי' תלתא באגרא. אך לע"ל יתגלה גם בחי' זו דוגואלך קדוש ישראל, ומפני זה יהי' כי אפי' אלקי כל הארץ יקרא, אך מ"מ לא יהיו שוין במדרגה עם נש"י, כמו שמבואר לעיל בענין חיות העולמות שאינם מקבלים רק בחי' מותרות השפע, כמו החיות שבצפרנים, אבל עיקר ההשפעה הוא רק לנש"י, כמו"כ אפי' לע"ל שיתגלה בחי' וגואלך קדוש ישראל עד שאלקי כל הארץ יקרא, היינו שגם עליהם יהי' הגילוי, אעפ"כ לא יהיו שוים, היינו שרק וגואלך קדוש ישראל. והוא כי בועליך עושיך, היינו כי עכשיו הוא רק בחי' אירוסין, ולע"ל יהי' בחי' נישואין יחוד פנימי המשכה פנימי, כמ"ש וידעת את הוי", ע"ד והאדם ידע, והיינו שיהי' הגילוי מבחי'

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ב' אייר, תפארת שבתפארת, יום הולדת כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע, הננו מוציאים לאור - בפעם הראשונה מכת"י - את המאמר ד"ה "כי בועליך עושיך - תרל"ד", אשר לכ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע, שאמרו ביום ג' פ' ויגש*.

לע"ע לא מצאנו אלא הנחה בכת"י מעתיק.

לתועלת הלומדים נחלק המאמר לסעיפים ע"י המו"ל.

מערכת "אוצר החסידים"

כ"ח ניסן, ה'תשס"ג
ברוקלין, נ"י.

מאה ועשרים שנה להסתלקות היולדא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע
שבעים וחמש שנה לגאולת כ"ק אדמו"ר (מהור"י צ) נ"ע
מאה ואחת שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מה"מ

* להעיר שמאמר זה לא נרשם ברשימת מאמרי דא"ח (ברוקלין, תשמ"א), ולא הי' תח"י בעת שנדפס סה"מ תרל"ד (ברוקלין, תשמ"ה).

מרגיש שום כאב, אך כשמושך אותם הוא מרגיש כאב, אף שאין בו רק מותר מוחין, אבל בצפרנים כיון שאינו מרגיש שום כאב מוכרח שהחיות מצומצם מאד, ולכן כשנגדלים יותר מדאי אזי יש תיקון בהסרתן כדי שלא יהי' חציצה, וכמו בשערות כשנגדלים יותר מדאי גוזזים אותם. וכמו"כ יובן למעלה דהגם ואתה מחי' את כולם שמחי' אפי' עמלקים שנא' בהם כי מחה תמחה את זכר עמלק, אך הם מקבלים חיות מצומצם מאד, כמו למשל החיות שבצפרנים, ולכן אדרבה כשנתמלא סאתם אזי כתיב באבוד רשעים רינה, וכמו למשל דצפרנים הנ"ל. אך עיקר השראת אוא"ס הוא בנש"י דוקא, כי בנש"י כתיב בנים אתם להוי אלקיכם, כמו שהבן נמשך ממוח האב, כך כביכול נש"י שרשם מבחי' ח"ע, ובחי' חכ' היא כלי להשראת אוא"ס ממש, וכמו למשל שעיקר השראת הנפש הוא במוח, וכמו"כ הי' עיקר השראת אוא"ס בביהמ"ק שצמצם שכינתו בין שני בדי הארון, היינו כי ארון היינו התורה, ואורייתא מחכ' נפקת, שבה שורה אוא"ס כנ"ל, וגם כי הלוחות היו כתובים מזה ומזה היינו ששרשן מבחי' שאין שם אחוריים כלל, ע"כ בהם עיקר השראת אוא"ס. ונמצא שמתורץ הגם דאת השמים ואת הארץ אני מלא, אבל הוא בהעלם ובהסתר וחיותם הוא רק מבחי' מותרי השפע, כמשל צפרנים הנ"ל, אבל גילוי אלקות הוא דוקא בנש"י ובביהמ"ק, ומתורץ דהגם השמים ושמי השמים לא יכלכלוך, אך שם גופא כתיב אף כי הבית הזה, שביהמ"ק יכול להיות כלי להשראת אוא"ס, שדוקא השמים ושמי השמים כו', וכמו"כ נש"י הם כלים להשראת אוא"ס.

יזנהו אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, ובוה יובן ענין כי בועליך עושיך שעושה אותך בבחי' כלי ריקן, היינו החקיקה מבפנים בבחי' אתכפיא ואתהפכא, שהכח לזה נמשך מלמעלה, וכמ"ש מקדש אד' כוננו ידיך, והיינו כדי להיות בחי' מקדש בחי' ועשו לי מקדש בתוכם, בתוכו לא נאמר כו' הוא כוננו ידיך, שהידיים העליונים הם העושים בחי' הכלי ריקן באדם, והוא בחי' הג' ידות, יד הגדולה, יד החזקה, יד הרמה, והם בחי' ג' אבות, שהאבות הם סימן לבנים, שע"י הכח הוא שיוכל להיות בבחי' כלי ריקן, ועי"ז יהי' ממילא כלי מלא לאלקות, ויכול לבוא לבחי' כריתות ברית. וענין הכריתות ברית הוא כמו בברית בין הבתרים, דכתיב תנור ולפיד עשן אשר עבר בין הגזרים האלה, להורות כמו שהב' חצאין אין להם שלימות לאחד בלי חבירו. כמו"כ הקב"ה עם כנס"י ביחד הם דבר שלם, כידוע שהכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים, והממוצע כלול מב' הבחי', היינו בחי' תחתונה שבמאציל, ובחי' שרש וראש לנאצלים, והיינו בחי' עתיק ובחי' א"א, ובחי' הכריתות ברית היינו שבחי' יחידה הוא כלי לבחי' יחיד, בחי' יחידה הוא בחי' א"א, והוא כלי לבחי' יחיד שהוא בחי' עתיק, ונמצא שביחד הם דבר שלם, וזהו ענין הכריתות ברית. אך בחי' וגואלך קדוש ישראל הוא בחי' מה שקדוש ומובדל מבחי' ישראל, דהיינו מה שהוא למעלה לגמרי משרש התהוות העולמות, כי הגם כי בועליך עושיך שהוא ג"כ בחי' מה שלמעלה מהגבלת הכלי, היינו רק מה שלמעלה מהגבלת

וכן כתיב יהיב חכמתא לחכימין דוקא, ולכאוי' הלא מצינו להיפך שדוקא כלי ריקן מחזיק כו'. אך הענין שזהו ההפרש בין מדת הקב"ה למדת ב"ו, מדת ב"ו כלי ריקן מחזיק כלי מלא אינו מחזיק, ומדת הקב"ה אינו כן אלא דוקא כלי מלא מחזיק כלי ריקן אינו מחזיק, והיינו שצריך להיות כלי ריקן מרצונות זרות דנה"ב בבחי' אתכפיא ואתהפכא ואזי ממילא נעשה כלי מלא לאלקות. וזהו אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, עשיית הכלי היינו בחי' החקיקה מבפנים היינו בחי' כלי ריקן מרצונות זרות דנה"ב, ואזי ממילא יהי' כלי מלא, ואזי יכול לבוא לבחי' כריתות ברית שלמעלה מהטעם ודעת. ויובן זה ממשל תלמיד היושב לפני רבו לקבל ההשפעה שא"א לו לקלוט השפע אם לא שיבטל א"ע מכל וכל, ואזי יהי' כלי שיוכל לקלוט השפע, והביטול מכל וכל הוא בחי' הכלי ריקן ואזי ממילא נעשה כלי מלא כו'. ויובן זה ג"כ בענין אורייתא סתים וגלוי' שעכשווין אין הגילוי רק בחי' גליא דתורה, ולע"ל יהי' גילוי בחי' סתים דתורה, כמו שפרש"י ע"פ ישקנו מנשיקות פיהו, אך הכלי לגילוי סתים דלע"ל הוא בחי' הגלוי דעכשווין, וכמארז"ל אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום, אך כדי שיהי' בחי' הגלוי כלי לבחי' סתים הוא ע"י שיהי' בבחי' כלי ריקן היינו בחי' אתכפיא ואתהפכא המדות דנה"ב, כמ"ש דהע"ה ולבי חלל בקרבי, וכידוע שהתורה היא עוז ותושי' שמתשת כחות דנה"ב ואזי יהי' בחי' הגלוי בחי' כלי מלא שע"י יתגלה בחי' הסתים דלע"ל. וכמו"כ הוא ג"כ אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, היינו ע"י החקיקה מבפנים שהוא בחי' כלי ריקן נעשה כלי מלא, ויכול לבוא אח"כ לבחי' כריתות ברית כנ"ל, וכענין הנ"ל, אבל נתפס הוא ברעו"ד, שהרעו"ד הוא כלי לבחי' לית מח' תב"כ, וכענין רחבה מצותך מאד לקבל מאד העליון שבלי גבול, וכמו שמצינו שבחי' ח"ת הוא בחי' כלי לבחי' ח"ע, וכן רצון התחתון הוא כלי לרצון העליון, כמו"כ כשנעשה בחי' כלי מלא נעשה בחי' כלי ג"כ בבחי' כריתות ברית שלמעלה מהגבלת הכלי.

והנה ענין בחי' כלי הוא כמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כאו"א, שכאו"א מישראל הוא כלי להשראת עצמות או"ס ב"ה, כי כל מקום שנאמר לי קאי על עצמות שאינו זו כו', ולכאוי' צ"ל הלא כתי' השמים ושמי השמים לא יכלכלוך שאינם בחי' כלים להשראת או"ס ב"ה, ואיך הנשמה שהיא ג"כ בחי' נברא ומוגבל תהי' בחי' כלי להשראת או"ס ב"ה. ולהבין זה צ"ל מקודם מארז"ל צמצום שכינתו כו' בין שני בדי הארון, ולכאוי' מהו היתרון בזה, הלא כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא שמלא כל הארץ כבודו, וא"כ מהו היתרון דצמצום שכינתו כו'. ויובן זה ממשל למטה בנפש האדם שיש עצמיות הנשמה והתפשטות הנשמה, שהתפשטות יש בכל האברים אפי' בצפרנים, והראי' שצומחים, ואעפ"כ החיות הוא חיות מצומצם מאד, והראי' כשגוזז אותו אינו מרגיש שום כאב, ואפי' בעור שאין בו חיות כ"כ כמו בבשר, אעפ"כ כשחותכין בעור מרגישין כאב, אלא ודאי שבהצפרנים החיות מצומצם מאד, וכמו למשל בשערות כשגוזז אותם אינו

הנחה, על מה שנא' מכ"ק אדמו"ר נ"ע, יוס ג' ויגש, תרל"ד

כי בועליך עושיך ה' צבאות שמו וגואלך קדוש ישראל אלקי כל הארץ יקרא, ולכאוי' כיון שאלקי כל הארץ יקרא, א"כ מהו השבח דוגואלך קדוש ישראל, דמשמעות הכתוב שהוא לשבח לישראל, הלא אלקי כל הארץ נקרא. הנה רז"ל דרשו ע"פ דכי בועליך עושיך, אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, וענין כריתות ברית הוא בחי' אהבה שלמעלה מן השכל והטעם, וכמו למשל שני אוהבים נאמנים שהם אוהבים מצד איזה טעם, וכורתים ברית ג"כ, היינו שיראים אולי יהי' איזה טעם ושכל שמחמתו תופר האהבה, ע"כ עושים כריתות ברית ביניהם שאפי' אם יהי' השכל מנגד להאהבה אעפ"כ יהיו אוהבים מצד הכריתות ברית שהוא למעלה מהשכל והטעם. וא"כ לפ"ז אינו מובן דברי רז"ל שאמרו אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, הלא ענין הכריתות ברית הוא למעלה מן השכל, א"כ הוא למעלה מהגבלת הכלי שהשכל הוא אור בכלי, וא"כ איך אמרו שהכריתות ברית תלוי במי שעשאה כלי, היינו אור בכלי. ולהבין זה הנה ידוע דאשה קאי על כנס"י, שהקב"ה נק' בשם איש, וכנס"י נק' בשם אשה, והכריתות ברית הוא כנס"י בהקב"ה, וענין הכריתות ברית הוא כמ"ש אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. ולמטה בכנס"י יובן זה, דהנה כתיב ואהבת כו' בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, הנה פרט הכתוב ג' חלוקי מדרי' באהבה, ולכאורה הלא ענין אהבה הוא חמדה ותשוקה בלב, ואיך שייך בזה גופא פרטי חלוקי מדרי', ואיך נכלל בחי' בכל מאדך בבחי' אהבה, הלא אהבה הוא שם העצם והוא בחי' אור בכלי, ובחי' מאדך הוא למעלה מהגבלת הכלי.

ולהבין זה, הנה פ"י בכל לבבך איתא במשנה בשני יצרך ביצ"ט וביצה"ר, ולכאוי' צ"ל איך שייך שהיצה"ר ישוב לאהבת הוי'. אך הנה ענין יצר הוא בחי'

מדות, ויש בחי' יצ"ט היינו בחי' מדות שבנה"א, ויש בחי' יצה"ר, היינו בחי' מדות רעות, והנה המדות מתנהגים ע"פ השכל, שהשכל מנהיג אותם, וכמו שאנו רואים במדות שבנה"א, שאהבת הוי' הוא בא מצד ההתבוננות, שמתבונן שהוי' הוא אלקיני הוא ל' כח, היינו שכח וחיות שלנו הוא מבחי' שם הוי', והוי' אחד היינו אף שנתהווה ריבוי רבבות השתל' העולמות אעפ"כ הוא אחד כי הכל מאת ית' ואין לך דבר שחוזן ממנו, וע"י התבוננות מזה בא לבחי' אהבת הוי', נמצא שהשכל גורם להאהבה. כמו"כ במדות דנה"ב שמה שיש לו תאוה לדברי' גשמיים הוא מפני שהשכל מראה לו שיש איזה תענוג בהדבר ע"כ הוא מתאוה אליו, אך כשמגביר שכל דנה"א על שכל דנה"ב עי"ז יכול להיות שגם היצה"ר ישוב לאהבת הוי', כידוע שיש כח המתאוה ויש לבושים שמלביש בהם הכח המתאוה, והנה הלבושים בעצמם א"א לברר אך צריך לשרוף אותם, ועצם כח המתאוה אף כשם שבכחו לאהוב דברים גשמיים, יכול להיות שיבוא לאהבת אלקות, כי מה שהוא מתאוה לדברים גשמיים הוא מפני ששכל דנה"ב

מראה לו שזה טוב לו, וכמו עבדא בהפקירא ניחא לי, זילא לי, שכיחא לי, מפני שנדמה לו שזהו טוב, אך כשמראין לו בשכל של נה"א ההיפך מזה אזי יכול לבוא לאהבת אלקות, כי שרש כח המתאוה הוא משמרי האופנים ולמעלה יותר שרשה מחיות המרכבה, וכשמסביר השכל של נה"א לנה"ב, איך ששרשה מחיות המרכבה והם בבחי' ביטול שרפים אומרים קדוש, והאופנים ברעש גדול, היינו ששרפים אומרים קדוש מצד ההשגה, והאופנים ברעש מצד העדר ההשגה, ועי"ז יכול לפעול בנה"ב ג"כ הוזה שיכול לבוא לבחי' אהבה בכל לבבך בשני יצרך, ואח"כ גדול ורב כוחה ג"כ להעלות את הנה"א למקום גבוה מאד, אשר לא הי' זה ביכולת הנה"א מצד עצמה. וכמו שאנו רואים למטה שיש כח בבהמה וסוס להוליך את האדם למקום שלא הי' יכול להגיע שם האדם מצד עצמו, ואף שהמנהיג הסוס זה האדם, היינו מפני שהסוס בעצמו אינו יודע מה לעשות בהכחות שלו, אך ע"י שהאדם מנהיג אותו עי"ז מתגלה הכחות שלו להוליך את האדם למקום שלא הי' ביכולת האדם להגיע לשם. וכמו"כ יובן בירידת נה"א בנה"ב, שהמנהיג את הנה"ב הוא האלקי, מפני שהנה"ב מצד עצמו אין ביכולת שכלו להשיג השגות אלקות, אך ע"י שהנה"א מסביר לו בשכלו ענין אלקות ומנהיג אותו אזי אח"כ גדול ורב כוחה של הנה"ב להעלות את הנה"א למקום שלא הי' ביכולת הנה"א מצד עצמה, מפני ששרשה גבוה יותר משרש נפה"א, והוא מעולם התהו שקדם לעולם התיקון, וכ"ז הוא בחי' בכל לבבך, ובכל נפשך הוא בחי' כחות הנפש היינו שיקשר כל כחות הנפש לאלקות. והנה כ"ז הוא בחי' הגבלת הכלי, כי בחי' בכל לבבך מאחר שהוא ע"י השכל כנ"ל, הרי השכל הוא ג"כ בחי' אור בכלי, ונמצא שהאהבה הנמשך מזה הוא ג"כ אהבה המוגבלת בכלי, ובחי' בכל נפשך ג"כ כיון שהיא רק כחות הנפש, וכחות הנפש הם מוגבלים בכלים, ועו"נ נפשי אינתיך בלילה, נפשי קאי על בחי' ובכל נפשך הוא רק בחי' בלילה, וכמשל לילה שהוא חשך והעלם והסתור, ואין לו שום התדמות לאור, מאחר שאינו ממהותו כלל שזה מהות אחר, מהות חשך, כך בחי' בכל נפשך הוא בחי' חשך עדיין לפי שהוא בבחי' הגבלת הכלי.

אבל יש בחי' אהבת ובכל מאדך שהוא למעלה מהגבלת הכלי, ובנפש הוא בחי' יחידה שבנפש, שנק' יחידה לפי שהוא בחי' כלי לבחי' יחיד, ואעפ"י שארז"ל ה' שמות יש לנשמה נר"נ חי' יחידה, נמצא שגם בחי' יחידה הוא רק בחי' שם, וגם הרי אמרו ה' שמות יש לנשמה והנשמה הוא ג"כ בחי' גבול, אעפ"כ יש בנפש ג"כ כח זה שהוא בחי' מה שלמעלה מהגבלת הכלי, ואפ"י בהיפך מצינו ג"כ אהבה כזה, כמו באחד שהעלה בלבו טינא, והוא רק מפני שראה שעברה אחורי הגדר. כמו"כ יש בנה"א ג"כ בחי' אהבה זו שהיא למעלה מהגבלת הכלי, היינו למעלה מן השכל, כי השכל אינו מחייב ענין מס"נ כ"א רק בחי' לאהבה את הוי' כי הוא חייך, והוא מפני שמתבונן כמו שהאדם אוהב חיי נפשו, וכיוון שאו"ס הוא חיי החיים ע"כ נתעורר בבחי' אהבה, ונמצא שבחי' זו לא יחייב ענין מס"נ שהוא היפך החיות,

ובמצות מצינו ג"כ דכתיב אשר יעשה אותם האדם וחי בהם דוקא, ופקוח נפש דוחה הכל לבד פרטי מצות שיהרג ואל יעבור, והוא מפני כי תרי"ג מצות דאורייתא שרשן מתרי"ג ארתיך דגלגלתא, שהוא בחי' א"א שהוא בחי' שרש ומקור הנאצלים, ע"כ וחי בהם דוקא. אבל בחי' בכל מאדך הוא בחי' יחידה שבנפש שהוא כלי לבחי' יחיד שלמעלה מבחי' אחד, והוא למעלה מבחי' שרש ומקור להתהוות העולמות, כדכתיב ולפני אחד מה אתה סופר, ולפני אחד היינו בחי' יחיד, ונמצא שבנפש יש ג"כ בחי' זו שהוא למעלה מהגבלת הכלי, וכענין שאמרו לית מח' תפיסא בי' כלל, אבל נתפס הוא ברעו"ד, ולשון נתפס משמע שהוא נתפס באיזה מקום, אעפ"כ הוא בבחי' כלי לבחי' לית מח' תב"כ, שנתפס הוא ברעו"ד. וכן מצינו ג"כ דכתיב רחבה מצותך מאד שהמצות נעשים כלים רחבים, לקבל בחי' מאד העליון שבלי גבול, ואעפ"י שהם בחי' כלים, אך הכלים נעשו ג"כ בבחי' בלי גבול, מפני שלגבי ית' גבול ובלתי בעל גבול בשוה. וכמו"כ הוא ג"כ נתפס הוא ברעו"ד, כי רעו"ד היינו בחי' בינה לבא, ויש בבחי' בינה ג"כ ב' מדרג', היינו בחי' מ"ט שערי בינה, ובחי' שער הני' הוא למעלה מהשגה. וכמו"כ איתא בס"י בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכ' כו', ויש בבחי' חכ' ג"כ ב' מדרג' היינו בחי' ל"א נתיבות שהם בבחי' השגה, ויש בחי' נתיב הל"ב שהוא לגמרי מגדר השגה לגמרי, ועו"נ נתיב לא ידעו עיט לא שזפתו עין אי', ואעפ"כ הוא נכלל בבחי' חכ', ונמצא שיש בבחי' חכ' ובינה ג"כ בחי' כזו שהוא למעלה מבחי' הגבלת השכל, ומפני זה מצינו ג"כ שמוחין דאבא הוא למעלה מהשתל'. וכמו"כ יש בכלי הנפש ג"כ בחי' זו שלמעלה מהגבלת הכלי, ומה שהונח שם אהבה על בחי' בכל מאדך הוא רק שם המושאל, כי בבחי' בכל לבבך ובכל נפשך הוא שם העצם, אבל בבחי' ובכל מאדך הוא רק שם המושאל, שכדי להסביר לשכל אנושי בחי' זו שלמעלה מהגבלת הכלי הונח ע"ז שם אהבה, אבל הוא רק שם המושאל, וכמו בחי' אהבה רבה שבחי' זו היא ג"כ למעלה מבחי' הגבלת הכלי, ואעפ"כ הונח ע"ז שם אהבה.

יבזה יובן ג"כ ענין אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, שע"י בחי' ובכל לבבך ובכל נפשך שהוא בבחי' כלי, עי"ז יכול לבוא שיהי' בבחי' הכלי ג"כ בחי' בכל מאדך שהוא למעלה מהגבלת הכלי, שא"א לבוא לבחי' מאדך אם לא שיוקדם תחלה בחי' בכל לבבך ובכל נפשך, וכמו שאמרו תכלית הידיעה שלא נדע, ולכאורה הוא מלאכה קלה מאד שלא יעמיק כלל לידע, אלא הכוונה הוא שמקודם צריך להעמיק בשכלו כל מה שיוכל להשיג ואח"כ יבוא לבחי' זו שא"א להשיג, וכמו"כ הוא אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי שע"י בחי' כלי יכול לבוא לבחי' כריתות ברית שלמעלה מהגבלת הכלי. והנה לכאן צ"ל דהלא מצינו דכלי ריקן דוקא מחזיק, כלי מלא אינו מחזיק, וכאן הוא בהיפך שאין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי דוקא, דהיינו שע"י קדימת בכל לבבך ובכל נפשך יבוא אח"כ לבחי' כריתות ברית שהוא בחי' בכל מאדך, נמצא שדוקא כלי מלא מחזיק, וכדכתיב והי' אם שמוע תשמעו דהיינו דוקא אם שמוע תחלה דהיינו כלי מלא אזי אח"כ תשמעו,